

POZNÁMKY K IX. KAPITOLE REGULE

Deviata kapitola regule pojednáva o **kazateľskej činnosti bratov**; v jej prvej časti (→ Reg 9, 1-2) svätý František podmieňuje kázanie bratov cirkevnému dovoleniu; v druhej časti (→ Reg 9, 3- 4) hovorí o jeho obsahovej štruktúre.

V podmienení cirkevnému dovoleniu nejde len o negatívnu stránku veci (→ aby bratia nehlásali, čo odporuje učeniu a disciplinárnej stránke Cirkvi) ale predovšetkým o pozitívnu stránku (→ aby bratia kázali s požehnaním cirkevnej authority) ... bratské spoločenstvo totiž nekáže vlastným menom ale z poslania Cirkvou (→ Rim 10,15) ...

Prvým spôsobom kázania bratov bol vlastne osobný príklad a nabádanie iných k pokániu (→ 1Cel 29) ... prví bratia pôsobili na okolí Assisi a biskup Guido ich podporoval (→ 1Cel 32) a svätý František k nemu chodieval radiť sa (→ 3Spol 35) ... *kdekoľvek sa stretli s ľuďmi ... napomínali ich aby mali bázeň (posvätnú úctu) a lásku k Bohu, Stvoriteľovi neba i zeme, počúvali Božie prikázania na ktoré zabudli a uskutočňovali ich* (→ LPa 19) **a v tomto zmysle dostávajú bratia aj súhlas pápeža Inocenta III.:** „chod'te v mene Pánovom, bratia, a ako vám Pán milostivo vnukne, kážte všetkým pokánie ...“ (→ 1Cel 33) ...

... všetci bratia nech kážu skutkami (→ NReg 17,3) ... Boží služobník má byť svojím svätým životom plameňom, aby svetlom dobrého príkladu a jasnou rečou svojho života zraňoval všetkých bezbožných vo svedomí (→ 2Cel 103) a nasledovné alebo podobné povzbudenie a chválu môžu s Božím požehnaním hlásať všetci moji bratia, kedykoľvek sa im to bude zdať vhodné a medzi ktorýmkoľvek ľuďmi: Bojte sa a ctiťte, chváľte a velebte, vzdávajte vďaky a klaňajte sa Pánu Bohu všemohúcemu, Jedinému a v Trojici, Otcovi i Synovi i Duchu Svätému, Stvoriteľovi všetkého. Robte pokánie, prinášajte ovocie hodné pokánia, lebo čoskoro zomrieme. Dávajte a dajú vám. Odpúšťajte a odpustí sa vám. Ale ak neodpustíte ľuďom ich poklesky, ani Pán vám neodpustí vaše hriechy; vyznávajte všetky svoje hriechy. Blahoslavení, ktorí umierajú v kajúcnosti, lebo budú v nebeskom kráľovstve. Beda tým, ktorí neumierajú v kajúcnosti, lebo budú deťmi diabla, ktorého skutky robia, a pôjdu do večného ohňa. Dávajte si pozor a stráňte sa všetkého zla a vytrvajte v dobrom až do konca (→ NReg 21,1-9)

Postupnou silnejúcou **klerikalizáciou Rádu** čiže vstupom kňazov a neraz aj známych kazateľov **sa bratia v kazateľskej činnosti ujímajú oblasti, ktoré si vyžadovali predchádzajúce (teologické) vzdelanie a cirkevné dovolenie**, ako to stanovil aj IV. lateránsky koncil (1215), preto brat musel byť generálnym ministrom vyskúšaný a uznaný za schopného (→ Reg 9,2) ...

... príchod brata Haymona z Favershamu do Rádu (v roku 1222) dal veľký podnet pre kázanie (bratov) a prispel k ich vážnosti a autorite. Bol totiž už kňazom a známym kazateľom, keď požiadal o prijatie do Rádu spoločne s ďalšími tromi magistrami (teológie) v Saint – Denis (v Paríži) na Veľký Piatok (→ Eccleston 31) ...

Mnohí bratia vstúpili do Rádu ako **univerzitní študenti** (→ LRad 2,14) čo dalo zasa vznik naliehavosti teologických štúdií v Ráde (→ List svätému Antonovi) ...

V dovolení generálnym ministrom ... Gregor IX. bulou Prohibente regula v roku 1240 tým splnomocnil provinciálnych ministrov (→ NReg 17,1-2) ... **je zahrnutá aj požiadavka zachovania chudoby a pokory:** ... nijaký ... (brat) kazateľ nech si neprisvojuje ... úrad kazateľa, ale v ktorúkoľvek hodinu by mu bolo uložené nech bez akéhokoľvek odporovania svoju službu opustí (→ NReg 17,4) ... všetci sa chráňme každej pýchy a márnej slávy (→ NReg 17,9) ...

... za poľutovania hodných mal tých kazateľov, ktorí za kvapku márnej slávy predávajú čo kážu ... tiež mu boli protivní, takí, ktorí sa obdivovali vo svojej reči ... ktorí hovorili mnoho krásnych slov, neboli však nimi vnútorne preniknutí ... kazateľov chválil, avšak takých, ktorých ústa hovorili z plnosti srdca (→ 2Cel 163) ... jednému z jeho spoločníkov, ktorý sa prednostne zaoberal rečníctvom a kazateľskou činnosťou sa po svojej smrti zjavil, zakázal mu to, a nariadil mu ísť cestou skromnosti (→ 2Cel 195) ... hovorieval, že tento úrad (kazateľa) je ctihodný a ctihodní sú aj tí, ktorí ho dobre vykonávajú; sú „životom tela (→ mystického, čiže Cirkvi), bojovníkmi proti zlým duchom a svetlom sveta“ ... a všetkých teológov, ako aj tých, ktorí nám vysvetľujú Božie slovo, musíme si vážiť a preukazovať im úctu ako takým, ktorí nám dávajú ducha a život (→ 2Cel 163) ...

V súčasnosti bratia, ktorí prijali svätenie, sú oprávnení kázať kdekoľvek, pri dodržaní predpisov práva. Bratia laici, ktorí majú schválenie od svojho ministra, sú rovnako oprávnení kázať kdekoľvek bratom Rádu, s výnimkou liturgickej homílie, tiež veriacim laikom podľa predpisov Biskupskej konferencie (→ GK 101 §1; Can. 757-759, 764-765 CIC) ...

Aktuálne všeobecné cirkevné právo určuje, že rehoľníci v tom, čo sa vzťahuje na starostlivosť o duše, na verejné vykonávanie božského kultu a iné diela apoštolátu, podliehajú moci biskupov, ktorým sú povinní preukazovať oddanú poslušnosť a úctu (→ Can. 678 §1 CIC); vo vykonávaní vonkajšieho apoštolátu rehoľníci podliehajú aj vlastným predstaveným a musia zostať verní disciplíne inštitútu; v prípade potreby sami biskupi nemajú zanedbávať vyžadovanie tohto záväzku (→ Can. 678 §2 CIC); v usporiadaní diel apoštolátu rehoľníkov je potrebné, aby diecézni biskupi a rehoľní predstavení postupovali po vzájomnej dohode (→ Can. 678 §3 CIC) ... diecézny biskup môže osobne alebo cez iného vizitovať kostoly a kaplnky, ktoré veriaci trvalo navštevujú, školy a iné náboženské alebo charitatívne diela ... zverené rehoľníkom; nie však školy, ktoré sú prístupné výlučne vlastným chovancom inštitútu (→ Can. 683 §1 CIC).

Regula (→ Reg 9,3-4) žiada kázať

- a. stručne, čo znamená **trefne čiže výstižne**, nie rozvláčne a nezrozumiteľne
- b. premyslene, čo predpokladá **vzdialenú i blízku prípravu** ... *Kazateľ musí najskôr v modlitbe načerpať, čo potom posvätnou rečou vydáva zo srdca; musí najprv rozohriať vlastné srdce, aby nehovoril iba chladné slová* (→ 2Cel 163) ...
- c. na úžitok a poučenie ľudu, o nerestiach a čnostiach, treste a sláve, čo znamená **pravdivosť a úplnosť** čiže nič nezamlčovať ani nezakrývať, nezľahčovať ani nedramatizovať alebo preceňovať ... *Zaprisahávam ťa pred Bohom a Kristom Ježišom, ktorý bude súdiť živých i mŕtvych, pre jeho príchod a jeho kráľovstvo: Hlásaj slovo, naliehaj vhod i nevhod, usvedčuj, karhaj a povzbudzuj so všetkou trpezlivosťou a múdrosťou. Lebo príde čas, keď neznesú zdravé učenie, ale nabháňajú si učiteľov podľa svojich chutí, aby im štekli uši. Odvrátia sluch od pravdy a obrátia sa k bájkam. Ty však buď vo všetkom triezvy, znášaj útrapy, konaj dielo evanjelistu, plň svoju službu* (→ 2Tim 4, 1-5)

Tomáš z Celana zaznamenáva príklad takej kázne: „veľké veci sme sľúbili, väčšie sú nám však prisľúbené; zachovávajme tieto a po tamtych túžme. Rozkoš je krátko, trest večný; utrpenie nepatrné, sláva nekonečná. Mnoho je povolaných, málo vyvolených, všetkým sa však dostane odplaty (→ 2Cel 191) ...

Štefan z Borbone, dominikánsky kazateľ, zaznamenáva Františkovu kázeň pred prelátmi, ktorí si ho pozvali a stanovili deň, aby im kázal ... tu on odložil skvele vypracovanú kázeň, ktorú mu dal jeden významný biskup, aby poslucháči Františka nezahanbili a otvoril žaltár. Očami spočinul na verši: *Celý deň mám pred očami svoju potupu a rumenec hanby mi pokrýva tvár* (→ Ž 44,16) ... a hovoril, že oni (preláti) sú tvárou Cirkvi a že práve na ich tvári by mala žiariť všetka jej krása ... tá tvár je však pokrytá hanbou pre ich zlý príklad. Čím viac niektorá časť tela vyniká a je viditeľná, krásna a dôstojná, tým väčšiu hanbu spôsobuje škvrna na nej ... Kázanie vzbudilo prospešné zahanbenie a hlboký dojem ...